GAZETA KRAKOWSKA

Nro 33.

Z KRAKOWA DNIA 25 KWIETNIA 1821 ROKU WE SRODĘ.

Z Wiednia d. 18 Kwietnia.

Dostrzegacz Austryiacki zawiera z Włoch następuiące wiadomości:

Podług doniesień z Turynu junta rewolucyyna, która za wybuchnieniem rewolucyi Piemontskiey w Alessandryi utworzoną zostałá, rozwiązała się i pełnomocnictwa swoie złożyła w ręce junty Turyńskiey. Ostatnia zaś zawdzięczaiąc usługi junty Alessandryyskiey, które względnie konstytucyi położyła, przyięła do łona swoiego iednego iey członka, Patrona Luzzi.

Gazeta Medyiołańska pod d. 9 b. m. ogłosiła o nayonowszych w Piemoncie zdarzeniach następuiące

Urzędowe doniesienia:

Dowiedziawszy się JW. dowodzący w Lombardyi Jenerał Hr. Bubna, że buntownicy Piemontscy pociągnęli przeciw Novara, dla uderzenia na pozostałą wierną prawemu Królowi część Piemontskiego woyska, która się tam pod rozkazami Jenerała Hr. Latour zgromadziła, postanowił pośpieszyć na pomoc wiernem tem woyskom. Rozkazał tym końcem przywrocić na Ticino pływaiący most pod Buffalora, ktory d. 7 o godzinie 8 w wieczor ukończony został. Korpus pod rozkazami wspomnionego Jenerała przeszedł zaraz za tę rzekę; stoiące w Pawii i Abbiatogrosse przeszły w dwoch innych mieyscach za tąż rzeką; pierwsze udały się drogą przez Gropele do Valleggio, a drugie przez Vigevano do Mortara. Po przeyściu woyska za Ticino ogłoszony został następuiący Manifest:

" Piemontczykowie! C. K. Austryiackie woysko z powodu poruszeń obozu pod Alessandryią przeprawić się musiało za rzekę Ticino. Jedynem celem tego pochodu iest wsparcie woyska Króla waszego i odparcie gwałtu gwałtem. — Postawa ta wpoić powinna w tych wszystkich zaufanie, których chwilowe zdarzenia nie zachwiały wierności do prawego swoiego Króla. — Piemontczykowie! Uznaycie w pomocy, którą woysku Królewskiemu przynosiemy prawdziwych przyiacioł i sprzymierzyńców. Znaydowałem się nieraz w chwalebnych dniach obok was. W zaiętemy szacunek życzy nam, iż na nowo do-

żyiemy doi takowych. — Nad Ticino d. 8 Kwietnia 1821.

Dowodzący w Lombardyi Jenerał Hrabia Bubna.,,

Przednia straż pod dowodctwem Jenerala Brettschneider przybyła w niedzielę d. 8 b. m. o godzinie 2giey z północy pod Novara. JW. dowodzący Jenerał przybył nadedniem w tey właśnie chwili, w którey miasto naybardziey od buntowników było zagrożone.]

Wierne Królowi woyska Piemontskie stały częścią w mieście Novara, częścią po prawey stronie miasta. Przednia straż Austryiacka stanęła po lewey iego stronie. O godzinie 6 zrana rozwinął się nieprzyiaciel na goscincu od Vercelli i przypuścił żywy attak. Nie było to trafem przypadku, ale raczey rozważnego postanowienia iakię nagłość okoliczności wskazywało, że JW. dowodzący Jenerał Hr. Bubna w tey właśnie chwili przybył, w którey buntownicy z dział ogień rozpoczęli. Obecność iego zagrzała wierne Piemontskie woyska, które z wału Novary radosnemi powitały go okrzykami. Tu rozpoczęła się walka. Pomimo długiego i trudnego nocnego pochodu piesze pułki Duca, Czartoryskiego i batalion strzelców od pułku Reuss-Plauen postąpiły szypkiem krokiem przeciw wzgorzom. W krotce został nieprzyiaciel z placu przed Novarą, na który był doszedł, spędzony, podczas którego działania woyska Królewskie sypały przeciw niemu z wałów żywo ogień z karabinów i dział. Uszykował się na nowo za Agogna i bronił się czas nieiaki; ale gdy z przodu woyska Królewsko-Piemontskie pod Jenerałem Latour, a z lewey strony brygada Jenerała Brettschneider na niego uderzyły, tudzież z prawey strony zagrożony był oddziałami brygady Mengen, zmuszony został do ustąpienia i z tego mieysca i cofnąć się śpieszno ku Vercelli, dokąd ścigały go połączone przednie straże Austryiacka i Piemontska. JW. dowodzący Jenerał odkłada do osobnego rapportu wymienienie każdego z walecznych woiowników, którzy się w ważnym tym dniu wsławili. Tymczasem oświadcza zupełny swoy szacunek woyskom Piemontskiem, które w tym dniu okazały, iż pod dobrem przewodnictwem należą do liczby woysk nayznakomitszych.

Przy kończeniu tego rapportu nadeszło ieszcze doniesienie, że połączone przednie straże Austryiacka i Piemontska na drodze od Vercelli wszędzie, nieprzyiaciela gdzie odpor chciał czynić, poraziły, kilka set jeńców, pomiędzy któremi 7 officerów i dwa działa zabrały. Strata z naszey strony tak w żołnierzach iako i officerach iest nader niewielka, i ile dotąd wiedzieć możemy składa się z iednego zabitego i iednego ranionego z ostatnich.

Podług naynowszych doniesień Jenerał Brettschneider wszedł do Vercelli.

Królestwo obu Sycyliy.

Podług ostatnich doniesień z Sycylii panował w Messinie naywiększy nieład. Dowodzący tam Jenerał Rossarol, niegdy członek klubu Alta Vendita, przy rozchodzeniu się żołnierzy powołał do siebie wszystkich Węglarzów. Zostaiące pod iego rozkazami woysko wyzuło się oraz z wszelkiey karności i nieszczęśliwe miasto wystawione było na naywiększe zdrożności. Obywatele nie należeli wcale do powstania żołnierzy. Buntownicy ob-

ciąwszy pociąg Królewski, wsadzili nań czerwoną czapkę. Głowne poruszenie nastąpiło d. 24 Marca, gdy nadeszła do Messiny wiadomość o sromotnem zakończeniu się rewolucyi Neapolitańskiey. Kilku wysłańców, których Jenerał Rossarol do Kalabryi wysłał, dla nakłonienia tey prowincyi do powstania przyrzekaiąc iey swą pomoc, zostali przez lud zabitemi.

Podług nadeszłey tu w tey chwili z Florencyi pod d. 9 Kwietnia sztafety, Margrabia Circello, prezes tymczasowego rządu w Neapolu, doniosł N. Krolowi obu Sycyliy przez wysłanego pod d. 5 b. m. gońca, że Messina powròciła do porządku. — Jenerał Rosserol, wierny kollega Jenerała Pepe, poszedł za przykładem ostatniego, wsiadł na okręt i opuścił swoich żołnierzy, którzy swoie poddanie się przesłali do Neapolu. Nienależenie ludu Messińskiego do powstania przyłożyło się niemało do poddania się tamteyszych żołnierzów.

Tymczasowy rząd w Neapolu pod prezydencyią Margr. Circello ponowił pod dniem 28 Marca ustawę z dnia 8 Sierpnia 1816 r. zabraniaiącą wszelkiego rodzaiu taynych towarzystw czyli sekt. Zakazał dalszego wybierania postanowioney przez rewolucyyny rząd 3 mill. dukatów przymuszoney pożyczki, tudzież drukowania czego bądź bez wyraźnego pozwolenia rządu.

Dostrzegacz umieścił daley z Xięstw Multan i Wołoszczyzny co następuie:

Podług doniesień z Jass pod d 31 Marca wiadomość, że N. Cesarz Rossyi dowiedział się z naywiększym gniewem o buntowniczych poruszeniach w Multanach i Wołoszczyznie, i sprawcom ich nietylko wszelkiego wsparcia odmówił, ale nadto niełaskę swoią naywyraźniey zapowiedział, sprawiła tam nie do opisania trwogę, która bardziey się ieszcze powiększyła, gdy Cesarsko-Rossyyski Konsul tamteyszy Pisani oznaymił, iż z rozkazu Monarchy swoiego natychmiast z Jass wyieżdza. Znaczna liczba Boiarów i znakomitszych i bogatszych mięszkańców miasta opuścili z naywiększym pośpiechem Multany i udali się częścią do granic Rossyyskich, częścią do Austryiackich. Panuiący nawet Xże zabiera się z całą swoią rodziną do wyiazdu do iednego lub drugiego z tych kraiów.

Gazeta Wiedeńska zawiera ieszcze o zdarzeniach w Piemoncie co następuie:

Rewolucyia w Piemoncie zaraz po swoim poczęciu zawiedła widoki iey sprawców. Pochlebiali sobie nierozsądnie, iż w chwili, w którey C. K. woyska postępowały przeciw Neapolowi, i w którey wszystkich oczy zwroconemi się bydź zdawały na wypadek tego działania, nagłe ich wiarołomne powstanie zmięsza wszystkie postanowienia połączonych Monarchów i osłabi ich siły. Nie wiedzieli i nie domyślali się, że i na ten nowy zamach przygotowano się, i że w kilku dniach przedsięwzięte zostały środki do iego zniszczenie. Wyrok przeciw nim był iuż wydany, gdy w pierwszych swoich odezwach zapowiadali zdobycia Włoch. Pogłoska o wkroczeniu woysk Austryiackich była widocznie zmyśloną, a wykrzyknienie konstytucyi Hiszpańskiey aż nadto przytępionym iuż narzędziem dla uwiedzenia ludu Piemontskiego. Przeważaiąca większość tego ludu i cały lud Sabaudyi pozostały głuchemi na głos zdraycow. Kilka uwiedzionych bataliionow

)2(

wypędziły władze Królewskie z Genui, lecz to bynaymniey na lud nie działało; kray używa ciągle naywiększey spokoyności, i wygląda z niecierpliwością chwili, w którey szczęśliwy dawny iego stan na nowo utwierdzony zostanie. Przez stałość Xcia Genewenskiego i ostatnie kroki Xcia Carignan szyki stronników rewolucyi zostały zupełnie połamane. Utworzona w Turynie rządowa junta poznała samą przepaść, nad którą stała, i starała się rozpocząć układy, których iedynym celem było powrót do porządku. Życzenia wszystkich dobrze myślących towarzyszyły tym układom. Przemoc tylko kilku set spiskowych w cytadeli Turyńskiey, którzy miastu grozili, i podobnaż groźba buntowników w Alesandryi, niszczyły dotąd te układy. Pozostałe wierne swoim obowiązkom i dawno nabytey sławie woyska Piemontskie osadzały Novarę. Xże Genewenski powierzył z nieograniczoną władzą naczelne dowodztwo nad Piemontskiemi woyskami Jenerałowi Latour.

C. K. dowodzący w Lombardyi Jenerał zaraz na pierwszą wiadomość o podniesionym spisku przeciw Królowi Sardyńskiemu poczynił przygotowania do obrony powierzonych mu ważnych granic. Użył wszystkich sposobów, iakich tylko obecny stan rzeczy wymagał, wczem był od Austryiackich poddanych naydzielniey wspierany, którzy takim sposobem na rzuconą na nich potwarz, iakoby do rokossu byli skłonnemi, odpowiedzieli. Za kilka dni stanęło nad rzeką Ticino gotowe do każdego działania Austryiackie woysko.

Głównem celem buntowników w Alessandryi było albo uwieść, albo zniszczyć wybor woyska Piemontskiego.

Wódz naczelny Królewsko-Sardyńskich woysk Jenerał Latour postanowił uczynić poruszenie przeciw Turynowi D. 4 Kwietnia postąpił aż do Vercelli, które miasto został przez buntowników osadzone. Nie chcąc się bez konieczney potrzeby w nierówną zapuszczać walkę, wrócił zatem d. 5 do Novara. Rokoszanie zaś sądzili, iż postąpiwszy przewyższaiącą siłą przeciw tey twierdzy, potrafią rozwiązać woysko Królewskie. Lecz Jenerał Latour zażądał zaraz pomocy C. K. woyska. Jenerał Hr. Bubna miał iuż takowe wezwanie od Xcia Genewenskiego, a N. Cesarz upoważnił go do uczynienia mu zadosyć. Oba Jenerałowie umówili się zatem d. 6 i 7 względem środków działania. Rozebrany most pod Buffarola został w nocy z d. 7 na 8 postawiony i C. K. woyska tey samey nocy przeszły za rzekę Ticino.

Z główney kwatery Vercelli d. 9 Kwietnia.

Zaczęta w d. 8 b. m. potyczka ciągnęła się z cofaiącemi się drogą do Vercelli buntownikami aż do poźnego wieczora. Stanąwszy naprzód pod Cimeriano, a potem pod Orfengo, natarcie na nich Majora Gatterburg z szwadronem huzarów Króla Angielskiego zmusiło ich do cofnienia się aż przed Borgo-Vercelli; tu przypuścił do nich świetny attak Rotmistrz Souvent od tegoż pułku; huzary wpadły za około 600 nieprzyiacielskiey jazdy pod dowodztwem Pułkownika Lisi aż do Borgo-Vercelli, gdzie potykano się na pałasze, poczem nieprzyiaciel aż za most na rzece Sesia odpar-

ty został. Kilka set jeńców, pomiędzy którémi 7 officerów, między témi Porucznik Monzani, główny podniecacz tych nieszczęsnych poruszeń, iedno działo i dwie ammunicyyne kary były owocem tych potyczek. Na placu pozostało wiele zabitych. My mieliśmy tylko ranionych. Gdy dowodzący Jenerał d. 9 lustrował przed Vercelli szwadron huzarów Króla Angielskiego nie było prawie żołnierza, ażeby nie miał chwalebnych śladów, iż znaydował się w potyczce; Kapral Esceresch okazał 4 rany, a iednak nie odstąpił od szwadronu. Dowodzący Jenerał oświadczył Jenerałowi Brettschneider, Majorowi Hr. Gatterburg i Rotmistrzowi Souvent za ich waleczne sprawienie się ukontentowanie swoie. Główna kwatera nieprzyiaciela cofnęła się dziś na drodze do Turynu aż do Cigliano i ścigana iest przez woyska Piemontskie pod Jenerałem Latour. Stanowisko C. K. Austryiackiego woyska iest dziś następuiące:

Brygada Jen. Maj. Brtetschneider stoi pod Villanova i osadzi iutro Casale; dywizyia Lilienberga pod Mortara; środkowy korpus pod Novara i dwa bataliiony grenadyierów osadziły miasto. F. M. P. Hr. Vecsey stoi około Lumello, a przednia iego straż przed Valenza. Nad przeprawą za Po pracuią nieustannie pod Casale i miasto to, iako ważny punkt woyskowy iest przez nas zaięte.

Dowodzący Jenerał postępuie teraz przez Casale przeciw Alessandryi, a F. M. P. Hr. Neipperg z swoim woyskiem idzie do Voghera. Jenerał porucznik Latour wydał zaraz po stoczonych d. 8 Kwietnia pod Novara potyczkach odezwę i postępuie z woyskiem Królewskiem przeciw Turynowi. Gdy d. 9 stanął w Cigliano przybyła do główney iego kwatery deputacyia od miasta Turynu z poddaniem się junty rządowey i oddania woyskom Królewskiem cytadeli. O ważnem tem zdarzeniu doniósł Jenerał Latour dowodzącemu C. K. Jenerałowi Hr. Bubna.

Z Turynu d. 9 Kwietnia.

Kończy się sławna nasza rewolucyia. Jedna potyczka rozpędziła wszystkie zapalone woyskowe głowy. Czego przełożenia i układy nie dokazały, uskuteczniły natychmiast przednie straże woyska Austryiackiego. Wszyscy bohaterowie tey rewolucyi przeiechali wczorayszey nocy i dziś rano przez Turyn, i naprędce wyprosili sobie paszporty od posła Francuzkiego, który dał ie iednak tylko do przeiazdu przez Francyią. Cała ta kupa ucieka do Hiszpanii; niektórzy chcą w Genui wsiąść na okręty. — Grożna osada cytadeli Turyńskiey, widząc opuszczoną się od wielkich woyskowych naczelników, wyszła z cytadeli i udała się do Alessandryi. Cytadela osadzoną w tey chwili została przez gwardyią narodową. — Nieszczęśliwa junta, zasłaba do zrobienia tyle dobrego, ile od niey wymagano, zaprzestała urzędować. Władze miasta odebrały rządy i wysłały natychmiast deputacyią do Jenerała Latour. — Woyska Austryiackie mogą spokoynie, ieżeli zechcą, wniyść do Turynu. Wszystko każe się domyślać, że odpór w Alessandryi nie będzie większy.

Wczorayszey nocy przybył tu C. K. Major Hr. Gatterburg iako goniec z pocieszną wiadomością, że miasto i twierdza Alessandryia poddały się na pierwsze wez-

wanie Cesarsko - Austryiackiey przedniey straży. C. K. woyska osadziły ie d. 11 w południe. Obszernieysze doniesienie o tem zdarzeniu w krótce ogłoszone zostanie.

Z Paryża d. 7 Kwietnia.

Mówią, iż przybyły tu z Laybach goniec przywiózł rządowi naszemu plan, który kilku naszych liberalistów z Neapolitańskiemi i Piemontskiemi ułożyli, to iest osadzenia na tronie Xcia Bordeaux (syna Xiężny Berry) pod opieką Xięcia Orleanu. Jako naczelnicy tego spisku podanemi są dway szlachetni Parowie, Xże Da.... i co zdaie się nie bydź podobnym do wiary, Jenerał De..... Rząd, który zna iuż całą tę intrygę, przedsięwziąść miał stósowne środki. Rzecz ta zdaie się bydź z siebie pewną, chociaż szczegóły iey nie są dokładne. Od przybycia tu Xcia Decazes widziano kupami schodzących się do niego oddalonych Ministrów, doktrinerów, kazistów, liberalistów, Bonapartystów, desorganizatorów Król miał z tego powodu (tak przynaymniey partyia Dworska utrzymuie) do niego napisać, iż byłoby mu przyiemno, gdyby zamiast przez ustawiczne rozmowy, zgromadzenia, i t. d. wprawiania całego Paryża w zamięszanie, miał raczey staranność o leżącey na śmiertelnem łożu swey żonie. Na ówczas poczytałby go za prawdziwego roialistę i przyiaciela Króla swoiego. Listem tem przestraszeni zostali wszyscy kaziści i przestali u niego bywać, równie i inni stronnicy, iedni tylko liberaliści odwiedzaią go ieszcze.

Jenerał Gourgaud przybył tu z Frankfortu.

W Itace zakładaią teraz uniwersytet dla wysp Jońskich.

Margrabiowie Badeńscy Wilhelm i Maxymilian mieli onegday u Króla posłuchanie.

Podczas ostatnich zaburzeń w Grenoblu, rewolucyioniści południowey Francyi rozpuszczali nayniedorzecznieysze kłamstwa, a między innemi, iż Hieronim Bonaparte znayduie się w okolicach Chambery. W Romans zaczęto śpiewać pieśń Marsylską i zatchnięto, równie iak w Tuluzie i innych mieyscach trzech kolorową chorągiew. W Valence słyszeć się dał okrzyk: niech żyie Cesarz!

Zadziwiło dziś niemało widząc postawionych żandarmów przy każdey bramie domu podczas odbywaiącey się giełdy. Wpuszczali iednak i wypuszczali każdego, i nikt nie wie przyczyny odwiedzin tych nowych gości.

Tuteyszy Amerykański Poseł P. Gallatin oddał Królowi odpis od swoiego rządu na doniesienie o urodzeniu się Xcia Bordeaux.

Kawaler Noguera sprawuiący interessa Hiszpańskie przy naszem Dworze po odwołaniu Posła Bardaxi, był w tych dniach przed Królem stawiony.

Z Londynu d. 6 Kwietnia.

Przeciw billowi za Katolikami przychodzi teraz wiele próśb do wyższey izby. Z powodu prośby Katolickiego Biskupa Limeriku przeciw temu billowi, oświadczył Kanclerz, iż podług brzmienia konstytucyi Angielskiey żaden Katolik nie może w Anglii nosić prawnie tytułu Biskupa. Tak on, iako i Hr. Liwerpool oświadczyli się iuż przy pierwszem odczytaniu przeciw temu billowi.

Bill względem zniesienia opłaty od słodu został w izbie niższey przy drugiem odczytaniu większością głosów odrzucony.

We środę zgromadziła się część członków niższey izby będąca za reformą parlamentu i inni reformatorowie na wielki obiad do gospody Londyńskiey. Zebrało się do 500 osób i brakowało tylko dla zupełności P. Burdett, który dotąd ięczy w więzieniu Kings = Bench. Zaszczycił iednak to towarzystwo swoim listem, który podczas wetów z wielkiemi oklaskami przeczytany został, i iest następuiącey osnowy:

"Nie wątpicie zapewne o szczerem moim ubolewaniu, iż dla nieodzownych okoliczności nie mogę dziś z wami obiadować. Serce moie znayduie się pomiędzy wami, a myśli moie zwrocone są zupełnie na wielką sprawę, dla poparcia którey zgromadziliście się. Mogę tylko uchwycić pióro, dla wyrażenia moiego szacunku dla zgromadzonych Panów. Pytanie czyli przedmiot tak iest prosty i tak dokładnie rozebrany, iż używszy wyrazu niższey izby zupełnie iest wiadomy ludowi za izbą. "Wolność i własność," hasło naszych przodków, tak iest teraz prożnym odgłosem, iak odgłos bębna, dzwonka i cymbała. Ze P. Cannig wszystkiemi siłami broni teraźnieyszego systematu, gdyż przez swoie kuglarstwa on i iego rodzina wiele skarbowych pieniędzy zyskuią, nie może ani mnie, ani nikogo dziwić lub gniewać, i przysłowie: "Kogo chleb iesz, tego piosnkę śpieway," bardzo dobrze może bydź do niego zastosowane. Czyliż przez to powiedziałem, że niższa izba iest przekupioną? Nie, zapewne i nigdy tego nie powiem, chociażbym się nawet wygnania z kraiu nie obawiał. Członki tey izby trzymaią z temi, którzy ich wysłali. Wół zna swoiego pana, a osioł swóy żłob.,, P. Burdett kończy list swóy zapewnieniem, iż usługi iego zawsze są na zawołanie reformatorów.

Z wniesionych zdrowiów przez Lorda Prezydenta, iako prezyduiącego na tym obiedzie, były celnieyszemi: Króla! oby sobie, dawnieysze swoie oświadczenie przypomniał, że korona iest powierzoną dostoynością dla dobra ludu.! —— Królwey! które zdrowie 3 razy raz poraz przy radosnych okrzykach spełnione zostało. — Ludu, iako iedynego źrodła prawey władzy! Temu zdrowiu towarzyszyły także okrzyki. Gdy Lord Prezydent spełnił zdrowie P. Lampton, który przyiął na siebie popieranie reformy w Parlamencie, podniosł się, dziękował za ten zaszczyt, wyłuszczył część swoiego planu, który ma pod rozwagę Parlamentu podać. Mowił potem o stałym lądzie, czynił wielu Monarchom ostre wyrzuty. Po nim mowiło wielu członków w podobnymże sposobie, a nakoniec rozeszło się zgromadzenie.

Woienny bryg Jason donosi, iż Algierczykowie uzbraiaią śpieszno 13 korsarskich okrętów, które krążyć maią preciw okrętom Hiszpańskim, ponieważ to Mocarstwo nie odseła im haraczu.

Z Lizbony d. 21 Marca.

Bataliion Portugalskich strzelców, który stoi osadą w Rio-Janeiro, oświadczył podczas ostatniey parady Królewiczowi Następcy tronu życzenie, iż chce do oyczyny powrocić. Królewic napomniał żołnierzy do porządku i zapewnił ich, iż w krótce i zapewne pod iego dowódctwem do Portugalii powrócą.

Stany uchwaliły zniesienie pańszczyzny i innych powinności Włościan za stósowanem wynagrodzeniem dziedziców. — W proiekcie do ustawy względem podnie=

nienia rolnictwa królowego, o którey przyjęciu niema wątpliwości, oznaczona iest wysokość ceny, do którey gdy zboże doydzie, dozwolonem dopiero zostanie wprowadzać go za mierną opłatą z zagranicy na kraiową potrzebę.

Z Sztokolmu d. 6 Kwietnia.

Oto iest list, który Pułkownik Gustaw Adolf (były Król Szwedzki, który uchwałą Seymu Szwedzkiego r. 1810 wraz z swoią żoną i dziećmi na zawsze oddalony iest z kraiu i nie wolno mu nawet w pobliskości państwa Szwedzkiego bawić) pisał do Seymu Norwegskiego prosząc o naturalizacyią: „Jeżeli czyste zamiary, uczciwe życie i spokoyne sumnienie były w wszystkich zmianach życia zawsze moią pociechą, tedy czynią mi także nadzieię, że uniżona moia prośba o naturalizacyią iako obywatela Norwegskiego do służby woyskowey państwa dobrze przyiętą zostanie. Rodowity Szwed zostałem przez cudowne rozrządzenie losów z Szwecyi oddalony, otrzymałem iednak prawo obywatelstwa miasta Szwaycarskiego Bazylei. Maiątek móy wynosić może 30,000 Ztr. Liczę lat 40. Oddzielony od żony i dzieci, żyię tylko dla nayukochańszego syna mego, o którym mam staranie. Zostaię Gustaw Adolf. — W Frankforcie nad Menem dnia 19 Stycznia 1821.„ — Radca kancelaryi Hartmannsdorf, któremu ten list oddany został, posłał go stósownie do istnieiącego rozporządzenia względem byłey tey rodziny Królewskiey, naszemu Królowi. Monarcha udzielił go Seymowi z oświadczeniem: „że lubo uznaie rzetelność uczuciów byłego Króla Gustawa Adolfa, ale akt państwa, ta kardynalna ustawa względem połączenia obu państw, zawiera przepis, który Seym zachować powinien. Spokoyność północy, sumienne zachowanie konstytucyi, którą rządzą się oba ludy, są powodami, których ważność sam nawet proszący bezwątpienia uzna.„

Z Stambułu d. 10 Marca.

Przed kilku dniami zaszły tu ważne odmiany w Ministeryium Porty, których wcale niespodziewano się. Dotychczasowy Kiaia Bey i inni urzędnicy stanu są oddalonemi, a dotychczasowy Reisetfendi przyodziany iest honorowem futrem Kiai. Naywięcey zaś zastanawia nagłe oddalenie Tłumacza Porty Janko Calimachi. D. 8 późno w wieczór zapowiedziano mu, iż usługi iego nie są potrzebne i ma się zaraz wybrać na wygnanie do Kaisarigo. Prawie w teyże godzinie mianowany został iego następcą Beyzade Konstanty Morusi, który wczoray urzędowanie swoie rozpoczął.

Podług doniesień z Wołoszczyzny Teodor Władimiresko zdaie się zyskiwać wielu stronników; Baszowie ograniczonych prowincyy odebrali rozkazy zgromadzać woyska na przypadek, ieżeliby ten buntownik niebył wcześniey powściągniony.

Wczoray w wieczór część stolicy tuteyszey przestraszona została pożarem, przez który spaliła się kancelaryia poselstwa Rossyyskiego i dwa przytykaiące do niey domy. Dziś przed południem takież zdarzenie dotchnęło Skutari; W. Sułtan i W. Wezyr pośpieszali tam dla kierowania gaszeniem.

W przeszłym tygodniu nowy Angielski Poseł Lord Strangford odebrał pierwsze uroczyste odwiedzenie od tłumacza Porty. Dotychczasowy pełnomocny Minister Angielski P. Frere zabiera się do odiazdu.

DODATEK
DO Nro 33.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 25 KWIETNIA 1821 ROKU WE SRODĘ.

Z Madrytu d. 28 Marca.

Podług nadchodzących od 14 dni z prowincyy doniesień, zdaie się publiczne mniemanie co raz bardziey za utrzymaniem systematu konstytucyynego okazywać. Zachodząca iedność pomiędzy nowemi Ministrami i położona w nich ufność N. Króla wpływaią tak na spokoyność stolicy, iako też całego państwa. — Przybyły z podroży do Włoch młody Xże Alba zapisał się iako ochotnik do milicyi Madryckiey. — Od kilku dni mamy tu same uroczystości; onegday obchodzona była rocznica powrotu N. Króla do Hiszpanii. Zdarzenia w Piemoncie obchodzone były z naywiększą radością; chór muzyki przechodził przez wszystkie ulice przy radosnych okrzykach ludu, a J. K. M. nakazał wystrzały z dział i oświecenie miasta.

Prawie do wszystkich tuteyszych zagranicznych Posłów nadbiegli dziś gońcy; do Ministra naszego spraw zagranicznych nadeszło ich dwóch. Wnoszą ztąd, iż zayść musiały iakieś ważne zdarzenia. Jakoż rozchodzi się wieść, iż rząd nasz zabiera się do przygotowań woiennych. Mowią nawet o oddaleniu Posłów tych Mocarstw, które nie uznały konstytucyi Hiszpańskiey w Neapolu.

Lista cywilna wynosi rocznie 150 mill. realów, w którey dla samego Króla oznaczonych iest 41 mill. 797,727 realów. — Na posiedzeniu Stanów d. 23 wniesiony został proiekt, podług którego w mniey iak 40 dni stanąć może pod bronią 6 do 700,000 ludzi. — Odesłano pod rozwagę kommissyi woienney. — P. Romero wniosł uchwałę, aby bawiący za granicą Hiszpanie, którzy przeciw konstytucyi intryguią, sądzonemi byli przez sądy ostatniego swoiego w Hiszpanii zamięszkania i z maiątków odpowiadali. — Iony z deputowanych pragnął wiedzieć, czyli Minister woienny zakupił proponowane mu niedawno 6000 broni. — Odesłano dla odpowiedzi do Ministra. — D. 24 nadeszła prośba od dwudziestu kilku mięszkaiących w Hiszpanii Niemców, Francuzow i Włochów o naturalizacyią.

Z rozkazu rządu eskadra nasza odwołana iest z pod Neapolu i krążyć ma przeciw Algiercykom. Do N derla dekiey eskadry przed Mahon stoiącey nadszedł

także rozkaz, aby przeciw tym rozboynikom wypłynęła.

Z Odessy d. 14 Marca.

Wczoray czytano tu w kawiarni Greckiey odezwę Xcia Ipsylanty, która na umysłach wszystkich Greków nadzwyczayne uczyniła wrażenie. 2000 Greków oświadczyło się zaraz udania się do Jass. Jeden z bogatych Greków złożył w ofierze 1 mill. drugi 300,000 rubli w papierach, a trzeci 400 czer: zł. Pomnieysze składki wyniosą do 200,000 rubli w papierach.

— D. 23. —

Przybyły tu wczoray w 70 godzin z Stambułu Kapitan okrętu pod Rossyyską banderą Cocoli, opowiedział co następuie o położeniu rzeczy w stolicy państwa Ottomańskiego:

Zdarzenia w Wołoszczyznie i w Multanach wiadome były ludowi i rządowi, równie iak uzbraiania Greków. Zaburzenie było w tey stolicy nadzwyczayne, a domy zagranicznych Posłów, mianowicie Rossyyskiego zapełnione były uciekaiącemi pod ich opiekę Grekami. Xże Callimachi utracił głowę, ponieważ wcześniey nie uwiadomił Porty o rokoszu, a na iego mieysce mianowany został Hospodarem Wołoszczyzny Xże Morusi. Turecka flota ma bydź do 22 Kwietnia uzbroioną i wyiść na morze, ale niema do tego podobieństwa, ponieważ nie mogą dostać maytków, chociaż im 70 piastrów żołdu miesięcznie przyrzekaią. Zatrzymano wszystkie Tureckie okręty maiące na Czarne morze odpływać, i nakazano nawet przetrząsać wszystkie przybywaiące i odchodzące Rossyyskie okręty, ale Poseł Rossyyski Baron Strogonów tak szczęśliwie oparł się temu, że na Rossyyskich okrętach wiele rodzin Greckich uratował. Niepomyślne wypadki oręża Tureckiego w Albanii, które usiłowano ukryć, były także ludowi wiadome. W Morei wszystko iest pod bronią i odważni mięszkańcy tego półwyspu staią się na lądzie i na wodzie strasznemi. Na Białe morze uciekło z Stambułu przeszło 50 rodzin Greckich.

Od granic Tureckich d. 24 Marca

Podług listu z Bukarestu pod d. 13 b. m. Xże Ipsylanty oczekiwany był w tem mieście naydaley za 6 dni z woyskiem swoim. Turcy schronili się do twierdz Ibraiłowa i Ruszczuka. — Serwianie podnieść także mieli rokosz i Turcy tamteysi zamknęli się w twierdzach. Syn znanego Serwiiana Czerny Jerzy znayduie się teraz w woysku Ipsylantego, które do 15,000 ludzi liczy. — Słychać, że i na wyspie Hand a powstali Grecy, do czego dać miało powod znieważenie przez Turka iednego ztamteyszych mięszkańców. Przyyść nawet miało do potyczki, w którey Grecy odnieść mieli zwycięztwo i tamteyszego Baszę Muhameda z pierwszemi iego officerami zamordować.

Nietylko potwierdza się zupełnie, że Turecka twierdza Galacz dostała się w ręce Greków, ale nadto dowiaduiemy się, że na Dunaiu przeszło 30 statków Tureckich opanowali i lud na nich aż do 86 osób wycięli.

Teatr Krakowski.

Wyczytuiąc żale Przyiaciela Prawdy w Nrze 32 Gazety, że mu iest bardzo bolesno, iż dzieć opuszczonych naywiększych Melpomeny Kochanków, w pochwale Aktorów i Aktorek, w Dodatku Gazety 28 Nrze Wol. M. Krakowa umieszczoney, sądziłby można, że słychać płacz samego Orestesa. Ale, ile ten, miał przyczynę słuszną narzekać, tyle niech Przyiaciel Prawdy, przekona się o niespra-

wiedliwym do Publiczności żalu; wszelako czułość iego, i oddanie sprawiedliwości, talentowi iedney z naylepszych Aktorek polskiey sceny, sama tylko Errato nadgrodzić potrafi; bo ta tylko iest iedna z dziewięciu Muz, co przyiaźni uczuciom, i samey tylko prawdzie pochwał dostarczać umie, i żadna więcey przyiaciołom Prawdy, nad nią podobać się niemoże. Zdaie się, że ta sama, a nie inna Muza musiała, przewodniczyc w wykształceniu Pani Szymkaylowy, na tak doskonałą Aktorkę, ta iey musiała nadać tę szlachetność postawy, te uymujące wdzięki, nayniewinnieyszey kobiety, to łatwe udanie organu czułey kochanki, i dobrey matki, te nakoniec czaruiące oczy, które umieą ukryć całą sztukę udania i wprawić w zupełne omamienie Widzów, te. . . .

Przyiacielu Prawdy! niezłorzecz nikomu za to, że niezmięszano razem dla dwóch pierwszych Autorek pochwały, i przyznay, że każda z nich warta osobney; niegniewa y się na Publiczność, która tu nie będąc liczną, a zawsze prawie tą samą, gdy na nią wypadaią kilka krotnie na tydzień, rózne obowiązki, to składek, to Teatru, to sztuk, to iałmużn, nakoniec domowych niezliczonych wydatków i zatrudnień, że nie może się tak często, na Dworze Jowisza, Lutni Apollina i iego Muzom przysłuchiwać. Doradź iego Gabinetowi niech sobie swego Ministra Merkurego pośle po więcey ludzi i pieniędzy, a zobaczysz, że Muzy Melpomena i Talia będą zadowolnione, i na Publiczność szanowną i umieiącą cenić ich talenta, tak cięszkiey służby niebędzie: aby im, choćby też były naydoskonalsze i piękne, codzień służyć mogła. *A. S.*

W następuiącą Niedzielę, to iest: d. 29 Kwietnia r. b. dana będzie Opera w 3 aktach z muzyką Cherubiniego, z francuzkiey P. Bouilly, przełożona przez P. W. Bogusławskiego, pod nazwiskiem: *Dwa dni trwogi*, czyli: *Woziwoda Paryzki.*

We Wtorek zaś, to iest: d. 1 Maia r. b. na benefis JP. Kochanowskiego, dana będzie pierwszy raz Melodrama w 3 aktach z francuzkiego P. Caigniez, pod nazwiskiem: *Mieczysław ślepy.*

Towarzystwo Przyiaciół Muzyki w Krakowie, odbędzie w Niedzielę dnia 29 Kwietnia r. b. w Sali W. Knotza o godzinie 12 w południe miesięczną popisową muzykę.

DONIESIENIA

Prezes Sądu Appellacyinego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. — Stosownie do przepisu Artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie do powszechney wiadomości, iż Trybunał I Jnst: Kraiu tuteyszego na powodztwo Petroneli z Zelechowskich Wosatkowey Obywatelki Wol: M. Krakowa wydał w dniu 6 Marca r. b. wyrok stanowczy, którym nieprzytomność Romana Zelechowskiego, brata rodzonego powódki, żadney o sobie wiadomości nie daiącego, uznana została. — W Krakowie d. 16 Kwietnia 1821 r.

Nikorowicz.

Raubach, Sekr. Sąd. Appel.

W dniu 27 Kwietnia r. b. o godzinie 3 popołudniu w Krakowie przy ulicy Rożanney w Domu pod L. 612 odbędzie się licytacyia w drodze exekucyi Sądowey zatradowanych ruchomości to iest: Mebli pokoiowych roboty stolarskiey. Chcący takowe licytować raczą się w mieyscu i terminie do licytacyi wskazanym z gotowemi zgłosić pieniądzmi. — W Krakowie d. 17 Kwietnia 1821 r.

H. Salomoński, Kom. S.

W dniu 30 Kwietnia r. b. o godzinie 3 popołudniu w Krakowie przy ulicy Floryiańskiey pod L. 530 w Biórze podpisanego Komornika odbędzie się publiczna licytacyia w drodze exekucyi Sądowey zatradowanych ruchomości, iako to: Instrumentów Muzycznych, Klawikortu, Altuwek, Skrzypców &c. Chcący licytować raczą się

w mieyscu do licytacyi wskazanym z gotowemi zgłosić pieniądzmi. — W Krakowie d. 21 Kwietnia 1821 r.

H. Salomoński, *Kom. S.*

W dniu 7 Maia r. b. o godzinie 3 popołudniu w Krakowie na Kleparzu w Domu pod 23 odbędzie się w drodze exekucyi Sądowey licytacyia zatradowanych ruchomości iako to: Ceny, Szkła i różnych sprzętów D m. wych, niemniey dochód z domu pod L. 23 na lat dwa wydzierżawionym będzie. Chcący takowe licytować raczą się w dniu terminu i mieyscu do licytacyi wskazanym z gotowemi zgłosić pieniądzmi. Licytuiący dochód z Domu raczą bydź zaopatrzeni w vadium Złp. 50. — W Krakowie d. 21 Kwietnia 1821 r.

H. Salomoński, *Kom. S.*

Niżey wyrażona Konstancyia Cynkowa Obywatelka Królestwa Polskiego niegdy ś. p. W. Antoniego Cynke Dóbr Szumska w Woiewództwie Sandomierskim położonych Dziedzica małżonka pozostała wdowa, podaie do publiczney wiadomości, iż przed lat kilkoma po zgonie Męża, a następnie i Syna ś. p. Alexandra Cynke w Jurkowicach w Woiewództwie Sandomierskim zmarłego, niżey wyrażoney Rewers oryginalny prywatnie sporządzony, a za Epoki ieszcze rządu Austryiackiego przez ś. p. Wincentego Dembińskiego na rzecz Męża podpisaney na summę dziesięć tysięcy Zł. pol wystawiony czyli z papierów po zmarłym Synie w Jurkowicach pozostałych czyli z kommody podpisaney przez niewiadomą dotąd osobę celem otrzymania niegodziwego dla siebie zysku wyiętym został, i ta osoba kilka lat cudzą własność ukrywaiąca proponować pod niezbanym nazwiskiem miała teraźnieyszemu Dóbr Szumska Dziedzicowi, aby tego w mowie będącego od mey Rewersu nabył, lecz ta pożyczka iako od słusznego Człowieka przyiętą nie była. Podpisana przeto ostrzega Publiczność aby w nabycie tego Rewersu z tą osobą iako cudzą własność zatrzymuiącą wchodzić nie ważyła się, gdyż ten Rewers samey tylko podpisaney iako spadku Dziedziczce prawnie przynależy. Ostrzega nakoniec i osobę ten Rewers ukrywaiącą izby dla uniknienia nieprzyiemnych dla siebie skutków tego Rewersu dłużey w ręku swoim zatrzymywać nie ważyła się, ale takowy Rewers, aby wprost podpisaney w Krakowie teraz zamieszkałey odesłała. — W Krakowie d. 18 Kwietnia 1821 r.

Konstancyia Cynkowa.

Lekka Kareta w nowym guście iest do sprzedania za pomierną cenę: Ktoby sobie życzył widzieć ią albo chciał o cenie dowiedzieć się, niechay do handlu korzennego w podle Starey kamienicy uda się.

W odległości półtory mile od Miasta pocztowego Małogoszcz, i w bliskości innych Miast Targowych, są do wypuszczenia w Dzierżawę lub przez zastaw z wolney ręki kilka Folwarków z potrzebnemi wygodami. Każdy życzący sobie Dzierżawy lub zastawu dla odebrania informacyi o kondycyach, i obeyrzenia Folwarków, niechcę się zgłosić do Rządcy Dóbr Nieznanowice pod Miastem Włoszczową w Powiecie Kieleckim położonych.

Maciey Knotz ma honor donieść Prześwietney Publiczności, iż od d. 16 Kwietnia r. b. w Winnym iego handlu w Krakowie w ulicy S. Jana pod znakiem Kiela Węgierskiego dostać można dobrego czerwonego Budzkiego wina (Ofner) kwarta po Złp. 1 gr. 6, a dobrego gatunku białego Wina Nessmühler zwanego kwarta po Złp. 1 gr. 18. Tamże oprócz innych rozmaitych gatunków Win, znayduie się także dobre pietunkowe, czyli gorzkie Wino, i z wszystkiemi poleca się Prześ: Publiczności.

U Starozakonnego Józefa Goldberg, mieszkaiącego na Kaźmierzu przy Krakowie w Kamienicy Luxenburga pod Nr. 103 znayduie się na składzie na Kleparzu u P. Popławskiego pod Nr. 17 do sprzedania świeża Koniczyna Styryyska do siewu.